

REAGIRANJE MINISTARSTVA KULTURE

Nije istina da nismo bili na sjednici u Istanbulu

Odbor za svjetsku baštinu UNESCO-a je, 15. srpnja 2016. godine, na sjednici u Istanbulu uvrstio na Listu svjetske baštine, između ostalog, i srednjovjekovne nadgrobne spomenike - stečke. Točnije, uvrštena su dva lokaliteta iz Hrvatske: Velika i Mala Crljivica u Cisti Velikoj kod Imotskog te Sv. Barbara kod sela Dubravka u Konavlima. Kako je objavljeno na mrežnim stranicama Ministarstva kulture, riječ je o međunarodnom projektu u koji su uključeni, i na Listu svjetske baštine uvršteni, i lokaliteti iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore. Radi se o velikom uspjehu stručnjaka iz ovih zemalja, koji su nakon sedam godina iznimno teškog i zahtjevnog rada na ovaj način dobili i svojevrsnu nagradu za svoj trud!

Ova je za hrvatsku kulturnu baštinu izuzetno značajna vijest u tekstu objavljenom u Slobodnoj Dalmaciji prenesena na pogrešan i neistinit način te iskorištena za promicanje stavova koji sa stećcima i konferencijom u Istanbulu nemaju nikakve veze. U članku od 17. srpnja 2016. godine ističe se kako "... u Istanbulu pri objavi ove odluke nije bilo nikog iz Hrvatske" te kako se radi o "... popriličnoj sramoti za hrvatsko Ministarstvo kulture Zlatka Hasanbegovića". Ovi su navodi potpuno pogrešni i riječ je o informacijama koje se potpisani novinar nije potrudio provjeriti! Naime, u Istanbulu je pri objavi ove odluke bila prisutna gđa Rut Carek, voditeljica Službe za

Naglašavamo i to da UNESCO-ovo upozorenje na nebrigu o stećcima ne postoji te da steći sigurno ne bi bili upisani na Listu svjetske baštine da je UNESCO na ovakav način zabrinut za ove spomenike

UNESCO Ministarstva kulture RH - osoba koja je gotovo od samog početka uključena u ovaj projekt i upoznata sa svim njegovim detaljima. Isto tako potrebno je istaknuti i ogroman trud koji je gđa Carek uložila u proteklih godinu dana da ICOMOS (UNESCO-ovo stručno tijelo) i Odbor za svjetsku baštinu ozbiljno razmotre svu dokumentaciju koja je pripremljena tijekom trajanja projekta. Vrhunac tog zahtjevnog posla, koji je mogao odraditi isključivo profesionalac s dugogodišnjim iskustvom kao što je gđa Carek, dogodio se u Istanbulu gdje kolegica boravi od 13. srpnja. Nadalje, na sam dan objave UNESCO-ove odluke u Istanbul je stigao i pomoćnik ministra kulture Davor Trupković kako bi prisustvovao UNESCO-ovoj

konferenciji koja traje do 20. srpnja. Unatoč činjenici da se u međuvremenu u Turskoj dogodio pokušaj vojnog udara, oboje kolega će u Istanbulu ostati do kraja sudjelovati u radu UNESCO-ove konferencije i sastanka Odbora za svjetsku baštinu! U delegaciji Republike Hrvatske na UNESCO-ovoj konferenciji u Istanbulu bili su, osim gđe Rut Carek i Davora Trupkovića iz Ministarstva kulture, i predstavnik Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija gosp. Mario Zadro. Pitamo se, kako je moguće navesti da nitko iz Ministarstva kulture RH nije bio u Istanbulu ako su se spomenute kolege iz Turske izravno javljali u program HTV-a komentirajući događaje u Turskoj 15. i 16. srpnja! Na žalost članak se ovdje nije

zaustavio pa je naglasio tobožnje UNESCO-ovo upozorenje "...na nebrigu prema ovim spomenicima, od kojih su mnogi u lošem stanju (...)" i za koje je malo tko učinio bilo što za njihovu zaštitu". Ovom prilikom naglašavamo da takvo UNESCO-ovo upozorenje ne postoji te da steći sigurno ne bi bili upisani na Listu svjetske baštine da je UNESCO na ovakav način zabrinut za ove spomenike. Podsjetimo, priča o upisu stećaka na Listu svjetske baštine aktualizirala se nakon izložbe "Stećci" koja je 2008. godine otvorena u Galeriji Klovičevi dvori u Zagrebu i na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz svih zemalja gdje nalazimo stečke. Nakon toga uslijedio je iznimno dug i naporan posao oko konkretnog upisa stećaka na Listu. U tom poslu iz Hrvatske sudjelovali su stručnjaci iz Ministarstva kulture, točnije iz Uprave za kulturnu baštinu, Službe za UNESCO te Konzervatorskih odjela u Imotskom i Dubrovniku. Tijekom posjeta ICOMOS-ovih stručnjaka veliki dio posla napravile su i lokalne institucije i udruge (Zavičajni muzej Imotski, Muzeji i galerije Konavala, Općina Cista Provo, Općina Konavle, Udruga "Crljivica"). I na tome im još jednom hvala! Pisati o nebrizi za stečke i koristiti stečke u političke svrhe, što je također tema članka, ukazuje na maliciozan pristup i potpuno nepoznavanje pravog stanja stvari. Istraživanja znanstvenika u Hrvatskoj davno su se oslobodila "nacionalističkih" pogleda

na stečke i njima se prilazilo isključivo kao spomenicima jednog specifičnog vremena i određenog prostora. Činjenica je da je u proteklih nekoliko desetljeća (od 80-ih godina 20 stoljeća) u Hrvatskoj napravljen ogroman pomak u istraživanju i objašnjenju fenomena stećaka. Potrebno je istaknuti da smo jedina država (od 4) koja ima najtočniji popis lokaliteta sa stećcima i uvid u njihovo stanje. Ostale države još uvijek funkcioniraju s podacima i brojkama starim i nekoliko desetljeća. Znanstveni pristup stećcima posebno se razvio u zadnjih nekoliko godina kad su se u Hrvatskoj događali veliki infrastrukturni projekti kao što je npr. gradnja autoceste prema Pločama uz koju je istraživano i prezentirano nekoliko groblja sa stećcima (Dugopolje, Zagvoz, Kotezi/Vrgorac, Eraci/Ploče). Na UNESCO-ovu lokalitetu, na Crljivci u Cisti Velikoj obavljana su arheološka istraživanja koje je vodio Muzej hrvatskih arheoloških spomenika iz Splita. U pravnoj zaštiti te konkretnoj konzervaciji i restauraciji stećaka također je napravljen korak naprijed, i to davno prije ove UNESCO-ove odluke. U posljednjih nekoliko godina rađena su brojna restauratorska istraživanja te dokumentacija i konkretni restauratorski zahvati. Sve to dalo nam je i nove podatke o stanju stećaka (koje nije toliko loše kako se implicira), kao i primjenu metoda kojima ublažavamo njihovo propadanje ili ga u potpunosti zaustavljamo. Hrvatski restauratorski zavod te Umjetnička akademija u Splitu, tj. studij konzervacije i restauracije su u tom smislu napravili značajne stvari. Još jednom apeliramo na kolege i medije da shvate važnost ove UNESCO-ove odluke koja je velika obveza za RH, ali i velika prilika da u budućem poslu i odnosu prema očuvanju stećaka kao zaštićene svjetske kulturne baštine budemo još kvalitetniji.

MINISTARSTVO KULTURE